

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

XXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

HISTORIA S. SATVRNINI PRIMI EPISCOPI TOLOSANI, ET MARTYRIS, DOCTE ET GRAVITER scripta. Exstat in peruetustis MS. codicibus. Consentiant antiquissima Martyrologia.

PROLOGVS AVTHORIS, CVIVS NOMEN CODICES non habent.

Anctorum beatissimorumque martyrum passiones debito obsequio veneramus, quos procul à sedibus nostris non tantum motarum immensitate terrarum, verumetiam marinarum quoque fluctuum interpositione secretos, famæ deferentis officio audimus, & credimus felici martyrio consecratos: atque illis dies, quibus in Domini nominis confessione lucentes, beatoque obitu regnis cælestibus renascentes, in eius Domini laudem cuius in decertatione viribus adiuuantur, & post victoriam munere coronantur, vigilijs, hymnis, ac sacramentis etiam solennibus honoramus, vt eorum patrocinia atque suffragia in conspectu Domini orando & honorando mereamur. Speciatim vero sanctum istum diem solenniter venerari debemus, & gaudijs excolere, in quo vir beatus Saturninus, & Episcopus Tolosana ciuitatis & martyr, in eadem ciuitate geminatam coronam, Deo teste, promeruit, & de sacerdotij dignitate, & de honore martyrij: vt quem iam venerabilem vita fecerat, etiam passio interitum consecraret.

Honoramus sanctos, & dies eorum natalitios, vt Ecclesia vocat.

SUI
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

HISTORIA.

Novemb. 19.

Psal. 8. *tardoque

EMPORE illo, quo post corporeum Domini & Saluatoris aduentum, exortus in tenebris sol ipse iustitiae, splendore fidei illuminare occidentalem plagam coeperat, quia sensim & gradatim in omnem terram sonus Euangeliorum exiuit, parique processu in regionibus nostris Apostolorum prædicatio coruscavit: cum rara in aliquibus ciuitatibus ecclesiae paucorum Christianorum deuotione confurgerent, & crebra miserabili errore gentiliū nidoribus foetidis in omnibus locis templa fumarent: ante annos satis plurimos, id est, Decio & Grato cõsulibus, sicut fidei recordatione retinetur, primum & summum Christi Tolosa ciuitas sanctum Saturninum habere coepit sacerdotem. Cuius fide atque virtute eorum, qui in vrbe eadem colebatur, coeperunt damnorum vaticinia cessare, commenta nudari, artes detegi, & omnis illorum apud Gentiles potentia, omnisque fallacia, Christianorum fide crescente, decreuerunt. Cumque supradicto Episcopo ad ecclesiam id temporis paruulam iuxta Capitolium, quod inter domum suam & domum Dei erat medium, frequens itus esset: ac reditus, sancti viri præsentiam sustinere fallax dæmonum turba non potuit: & vt erant muta simulacra, nullis adumbrata phantasijs, ad sacrilega obsequia, & sollicita consulentium vota coeperunt in silentio permanere.

Saturninus primus Tolosanus Episcopus.

*sanum Gentilium

*nonnullis

Deorum ora clauduntur, sancti viri præsentia.

Eccè paganorum eam dementiam.

Cuncti itaque sacrilegæ superstitionis antistites, tanta rei nouitate permoti, inter se inuicem quærere, vnde numinibus suis venisset tanti temporis inusitata taciturnitas, quisnam ita garrula ora clausisset, vt nec inuocantium precibus excitata, nec fuso cruore taurorum & tantis hostijs delinita, aliquod consulentibus afferent responsum. Audiunt à quodam nostræ religionis inimico, nouam nescio quam superstitiam, superstitioni gentilitatis inimicam, quæ Christiana appellaretur, & in deorum suorum excidium niteretur. Huius etiam fidei esse Saturninum Episcopum, cuius crebro iuxta Capitolium transitu, à conspectu viri eius exterrita deorum suorum ora siluisse, nec facile posse referari, nisi Episcopum illum mors maturata subtraheret. O ter infelix error, & cæca dementia. Audiunt dijs suis hominem esse terrori: & à delubris atque à sedibus suis dæmones ad trāsitum ipsius exulare, non solum audiunt, sed etiam intelligunt. Et hunc virum, ad oras sibi idola etiam sine præmissa interminatione terribilem, interficere potius quam honorare definiunt.

definiunt miser, non considerantes, quod nullum magis, quam illum colere deberent, cuius serui suis numinibus imperarent. Quid enim stultius, quam timere metuentes, & illum, qui dominatur dominantibus, non timere?

Intra hec ergo conquirentium & stupentium studia, cum paulatim magna fuisset multitudo hominum congregata, & omnes studiosius vellent, parato ad victimam tauro, certi aliquid de his, quae dicebantur, agnoscere, & deos suos litatione tam ingentis hostiae vel reducere cuperent, vel propitiare: ecce ipsum Saturninum, ad officium solenne venientem vnus ex illa malignantium turba eminens agnoscit, & dicit: En ipsum aduersarium cultibus nostrae religionis signiferum, qui destruenda praedicat templa, qui deos nostros demonum appellatione condemnat: cuius postremo praesentia consueta nos prohibet obtinere responsa. Itaque quia ipsum nobis opportuno in tempore debitus ipsi finis exhibet, nostram pariter deorumque nostrorum vindicemus iniuriam, quos iam nunc, compellentibus nobis, aut sacrificando placeat, aut moriendo laetificet. Ad quem sacrilega vocis impulsus, omnis sanctum virum insanientium turba circūdat, ac presbytero vno ac duobus diaconibus, qui obsequijs eius adhaerant, per fugam lapsis, ad Capitolium solus attrahitur: & cum immolare demonibus cogetur, clara voce testatur: Vnum & verum Deum noui: huic laudis hostias immolo: deos vero vestros demones esse scio: quos incastrum non tam hostijs pecudum, quam animarum vestrarum mortibus honoratis. Quomodo autem vultis, vt ego eos timeam, a quibus, vt audio, dicitis me timeri?

S. Saturninus comprehenditur a Paganis.

Ad hanc vocem sancti Episcopi, omnis ille sacrilega multitudinis tumultus incanduit, tauroque illo, qui fuerat victimae preparatus, fune lateribus circumactō, & post terga dimisso, ad ministerium suae crudelitatis vtuntur. Postrema enim partem eius, qui ad posteriora tauri ipsius defluebat, sancti viri pedes alligabant, actumque stimulis acerbis taurum, de superiori Capitolij parte in plana praecipitant. Nec mora: inter primos descensus ipsius gradus capite colliso, cerebroque excusso, & corpore omni membrorum parte lacerato, dignam Deo animam Christus excepit: vt quam pro nomine suo fideliter dimicantem supplicij furor gentilis extollerat, suis post victoriam laureis coronaret. Exanime tamen corpus neque obnoxium iam vilius iniuriae, vsque ad eum locum, tauro furente, perductum est, vbi fune disupto, tumultuariam eo tempore meruit sepulturam. Nam paucis id temporis Christianis, ipsisque propter furorem gentiliū sancti viri corpus humane metuentibus, duae tantum muliercula, sexus infirmitatem fidei virtute vincentes, & viris omnibus fortiores, & sui sacerdotis exemplo, credo, ad tolerantiam passionis animatae, beati viri corpus ligneo feretro immisum, quam maximè in profundo loco actis saris ferobibus condiderunt: vt venerandas sanctasque reliquias non tam sepelire, quam abscondere videretur: nè forte sacrilege mentis homines, si aliquid conditi corporis tumulo videret honoris adhiberi, effossum statim corpus in frusta dispergerent, & eriperent etiam ipsam tenuem sepulturam.

Crudeli supplicio perimitur.

Venerandae sanctaeque eius reliquiae.

Mantur vero aliquandiu sub vili caespite, omnibus quidem inhonorū, sed honoratum a Deo martyris corpus: donec sanctus Hilarius, post multum tempus in Toloā vrbe Episcopus ordinatus est: Qui de antecessoris sui & obitu instructus, & merito, est ossa vsque ad ipsum sepulcrum ligneum terra, sanctas veritus commonere reliquias, transuolutionem desuper multo labore diligenter extruxit: basilicam etiam paruum vilius tignis ad locum tantum orationis adiecit. Procedente dehinc tempore, cum multorum ad basilicam ipsam fideliter a seculo recedentium, pro solatio propter corpus martyris gratia quiescendi deferrentur exequiae, & locus omnis tumulorum corporum multitudinē fuisset impletus: sanctus Episcopus Syluius, Episcopatum supradictae vrbe indeptus, pulchram & speciosam basilicā magnis sumptibus venerandis & transferendis illuc martyris reliquijs parans, ante consummationem coepta operis recessit è seculo. Post cuius obitum sanctus Exuperius in summū sacerdotium cooptatur, vir absque vilius praecessorum iniuria, absque vilius, qui id temporis Ecclesias regere videbantur, inuidia, non solum nulli secūsus, verum etiam ipsi beato martyri virtutū meritis comparandus, basilicā, quam decessor suus fideliter inchoauerat, instantissimè consummauit, & feliciter dedicauit. Qui cum trāsferre illuc sancti martyris reliquias, non pro sua incredulitate, sed pro ipsius honore dubitaret, admonitus pro quiete est, nè infideliter negligeret, quod fideliter

Hilarius Toloā Episcopus.

Syluius Episcopus Toloanus.

Item Exuperius.

Basilica S. Saturnini.

RIUS

DE
DER
VII
S

credidisset: nullam fieri vel diminutione cinerum, vel cōmōtione membrorum spiritibus iniuriam: quia manifesta res esset credentibus, hoc martyribus proficere ad honorem, quod profuisset credentibus ad salutem. Statimque tali visione firmatus, religiosi Imperatoribus precē detulit, ac sine mora vlla quod tam pie postulerat impetrauit: vt translata ad basilicam omni studio preparatam sancti viri reliquias, non tam temeraria violaret audacia, quā ambitiosius veniantis colerent obsequia.

Quod nunc huic opusculo superest, omnes legentes, omnes intelligant audientes, causam salutis nostræ in fide stare, neque sine causa Deum Euangelica voce dixisse: Credis hoc? Cui cum responsum fuisset, Credo: ait: Fiat tibi secundum fidem tuam. Non quod Dominus scrutator cordis & renum, de illius credulitate nesciret: sed vt de his, quæ de Dominicis virtutibus dicerentur, aut in his, quæ nobis tribui posceremus, non debere nos dubiè credere commoneret. Vnde quia & ipse Saluator de talibus viris dixit, Si feceritis voluntatem meam, iam non dicam vobis seruos, sed amicos: & idem sub prophetali voce testatus est: Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus. & iterum: Hi sunt, qui venerunt de tribulatione magna, qui lauerunt stolas suas in sanguine Agni, qui sequuntur agnum, de quorum beatitudine dictum est: Plantati in domo Domini, in atrijs domus Dei nostri stabunt. & iterum: Preciosa in conspectu Domini, mors sanctorum eius. & iterum: Exultabunt sancti in gloria, latrabuntur in cubilibus suis: Gloria hæc est omnibus sanctis eius: quibus non solum credere in Christum, sed & pro Christo pati, ac vitam post resolutionem corporum cum Christo esse donatum est. Amicos Dei autem dilectos Deo non negligamus vt mortuos, sed honoremus vt viuos: quia non dubia fide certum est, quod si eorum fideliter suffragia postulemus, fideliter patrocinia sentiemus. Quia etiam si illorum studia cessarent, ille optata prepararet, qui cogitationum non solum præsentium inspector, verum etiam cognitor futurorum, dum rogantur sui, se intelligit honorari: Qui est benedictus in secula seculorum Amen.

MARTYRIVM alterius Saturnini & Sisinni Diaconi, quære in gestis Marcelli Papæ 16. Ianuarij.

VITA S. RADBODI VLTRAIECTENSIS EPISCOPI, PER F. LAVR. SVRIVM EX MS. CODICE, mutato stylo, pressius descripta. Auctoris nomen necdum compertum, sed fide dignus est. Numerum etiam capitum margini apposui.

Novemb. 29. Cap. 1.

Radbodus theuronicis consilij nunciū sonat.

S. Radbodus dat operam literis.

Discedi causa degit in aulis regū.

BEATVS Radbodus è nobili Francorum stirpe progenatus, parentes Christianissimos habuit, & ipse suis meritis magno ornamento mundo fuit. Nam ab ipsius propè incunabulis iam animo tendebat ad caelos. Nomen eius mysterio non vacat, quod consilij nunciū Latinè possis reddere. A Christo enim mittendus erat optimi consilij legatus ad Frisios, à quibus maternum duxerat genus, quibus certè optimè consuluit. Dux Frisonum Radbodus, quem alij Regem vocant, matris eius natauus fuit, cuius nomen ei mater imposuit. Cum primùm discendi capax esse visus est, discedi literis admodum erat. Primæ ætatis tempus exegit apud Guntherum Coloniensem Archiepiscopum, auunculum suum, literis operam nauans. Sed cum illi Episcopo res aduocata accidissent, puer egregiæ indolis, hortantibus suis, plerisque etiam adiuantibus (quippè quem Dei gratia, qua præditus erat, omnibus charum efficeret,) primò ad Caroli Regis Francorum, inde ad Ludouici eius filij aulam se contulit: non quod palatinos ambiret honores, sed quod intra Regis palatium liberalium disciplinarum studia præclarè colerentur. Præerat autè gymnasio illi Manno philosopho cui sanctus puer, seruens discendi studio, sedulus adhærebat.

Eram

Erant autem ei condiscipuli Stephanus & Mancio, ætate quidem superiores, sed non tam studio. Itaque inter illos extitit pia quædam æmulatio, conabaturque alter alterum excellere, non honoris ambitu, sed humilitate, charitate, legendi & discendi diligentia. Quorum virtus eò progressa est, ut non multò post uterque Episcopus creatus sit, Stephanus quidem Tungrensis Ecclesia, Mancio verò Cabilonenfis. Radbodus autem venerabilis adolescens, instar apis sedulæ literarum floribus insidens, multam inde eruditionis copiam collegit, donèc omnium iudicio non mediocriter doctus est existimatus. Interim virtute animi adolescentiæ morus comprimebat, carnis rebellionem parsimonia edomabat, mundum & mundana omnia celestium amore contemnebat, spiritualibus inhiabat delicijs, rebus caducis omnibus nuncium remittere planè contituebat. Aetas quidem necdùm matura erat, sed maturis & canis erat moribus, illecebras omnes respuens, soli que Deo placere contentens. Noctæ ac die spiritualibus vacabat epulis, & iam tum affectu atque desiderio confectabatur, quod postea opere præstitit.

Cap. 2.

Pugnat fortiter aduersus vitia.

Cap. 3.

Eius patria.

Cap. 4.

Egilbertus Episcopus Traiectensis.

S. Radbodus fit Episcopus Traiectensis.

Marth. 7. Monachum profiterur.

Abstinentia eius.

Psal. 68.

Ioan. 2. Aqua in vinum mutatur.

Tob. 12.

Cap. 5.

Nec verò Regem eius latebat virtus. Nam quanto ille studiosius occultare se conitebatur, tanto eius fama, vel maximè inuito illo, latius populi ore diffundebatur. Fit charus Regi propter morum integritatem, proceribus regni venerabilis, acceptus & probabilis populo, ut qui non obscure Deo gratus, & amabilis videretur. Postquam autem Carolus, sub quo adolescentiæ annos exegit, è vita decessit, suos volens inuicere, Lomaganium (sic enim vulgò eius patria dicebatur) adiit. Porro etiam Hugoni, summæ dignitatis Abbati, & ea tempestate inter Abbates præcipuo, sese adiungens, doctrinæ palmam præ cæteris tulit: simul etiam virtutis scalis semper ad altiora scandens, ut lampas cælestis præclarè ubique resulsit.

Interea Egilbertus Traiectensis Ecclesiæ præsul vitam cum morte commutat. Tractatur de substituendo idoneo pastore, miraque Cleri & populi consensione, non sine nutu Dei, Radbodus omnium dignissimus censetur. Idem est Arnulphi, qui tum regni moderabatur habenas, itemque principum de eo iudicium. Itaque Cleri, Regis, principum, populi studio & voluntate vir sanctus, primò quidem huius rei ignarus, postea verò diu reluctans, Episcopus creatur. Ea re non mediocri animo dolore affectus, diu hæsitabat quid faceret. Tandem honorè fugere dum vult, vel inuitus rapitur ad cathedrâ honoris. Percepta igitur benedictione, æterni Regis miles processurus ad pugnam, armis spiritualibus animo virili se accingit, mutat habitum, moribus addit maiora etiam ornamenta, Christi que doctrinæ obtemperans, angustiam valde complectitur viam, perfectè que regularis fit monachus: neque à carni duntaxat esu, sed ab omni ciborum voluptate abstinens, biduanis triduanisque ieiunijs animum pascit, corporisque imbecillitatem, vix olibus hærens, naturæ necessarijs, ijsque vilibus sustentabat alimentis: interim tamen vultu hilaritatem præ se ferens, & ita se comparas inter suos, ac si delicatis cibus vesceretur. Voluit enim, quoad fieri potuit, omnes latere abstinentiam suam, paucis tantum eius consijs. Quam cum laicus quidam, Episcopo familiaris & crebrò eum inuifens, experiri veller, aliquadò ei ad mensam assidens, & more vsitato cum eo colloquens, tandem petit sibi copiam fieri bibendi ex poculo, quod erat pro consuetudine illi appositum: quod quidem erat ex onyche factum, congruenterque ornatum auro, sed aqua plenum. Vbi quid tum miri per seruum suum effecerit Deus mirabilis in sanctis suis, res ipsa siliari nò patitur. Nò sinit Episcopus, ut ille ex poculo bibat: nolebat enim in aliorum notitiam deduci, quid in illo esset: sed tamen oblata quadam opportunitate, alter clam arripit poculû, Episcopus verò id aduertit: sed cum prohibere non posset iam, quin biberet, suspirat ad Deum & ingemiscit. Et ecce antiquo renouato miraculo, aqua mutatur in vinum optimum. Id sentiens explorator ille, ad pedes sancti antistitis aduoluit, petit veniam, spòdet se deinceps nihil tale attenturum. Etsi autem præsul sanctissimus celare id voluit, non tamen par erat celari opus Dei, conuenienter illi sententiæ Raphaëlis angeli, dicentis ad Tobiam: Sacramentum Regis abscondere, bonum est: opera autem Dei reuelare & confiteri, honorificum est.

Quotidiana eius conuersatio, quoad in corpore vixit, quam grata Deo, quam optata & suavis hominibus fuerit, quotidiana illo virtutum augmenta capefcente, tamen si explicare nos pro dignitate non valeamus, tamen vel pauca commemorabimus, accepta ab illis, qui rebus gestis interfuere, ut facilius Lector fidem nobis adhibeat. Quicquid ex rebus mundi huius habere potuit, accuratè in pauperes erogauit.

Handwritten text on the right side of the page, including the name 'RADBODUS' and other illegible characters.

Benignitas
eius eximia
in pauperes

rogavit: cumque omnium bonorum operum floreret exercitijs, at tamen in benignitate erga pauperes nulli secundus fuit. Quotidiè, demptis paucis solennitatibus, suis manibus lauabat pauperum pedes, praebebat eis victum, nudos vestiebat, infirmos visitabat, claudis & pupillis curam adhibebat. Eiusmodi studijs & officijs humanitatis & misericordiae diu noctuque incredibili vigilantia & sollicitudine indefessus vacabat, nec unquam id genus frangebatur laboribus: id planè in luctu ponens, quicquid in miserorum solatia contulisset. Nulla apud eum visebatur ornamenta, aut inanis mundi pompa: non illi inerat auri sacra fames. Neque praebebat, eiusmodi oblectari. Itaque contempto mundo, & quicquid is praestare poterat amicis suis, caelestium amore feruebat, solo corpore degens in terris.

Cap. 6.

Cum autem Traiectensem Ecclesiam Dani vastassent, saepius Dauentria morabatur, animo tamen semper Traiecti habitas: quod etsi, reddita pace, crebrò se conferret, non parùm dolebat & ipsi, & alijs, quòd res & tempus non sinerent eum illi perpetuò residere. Proponere sibi in animo ad imitandum multos sanctos patres eos praefertim, qui eiusdem Ecclesiae fundamenta in firma petra Christo primò collocarunt, puta sanctos Vuillibordum & Bonifacium, meritis & sanctitate praecipuos, quos ardui itineris, quo illi praecesserant, duces sibi elegit, imitandosque suscipit: quos etiam in superliminaribus pectoris sui depinxit, intentaque animi contemplatione semper intuebatur. Qui morum sanctitate & optimis exemplis, mitorumque patrocinijs etiamnum summi Regis familiam subleuant. Quorundam in pace confessione, alter sanguinis effusione clarus, ambo ex hoste triumphantes, caelestis militiae consortio perfruuntur. In horum igitur vestigijs insistens, femina fidei spargebat commissò gregi, seipsum quotidie viam hostiam immolabat Deo, toto pectore aspirabat ad caelestem patriam, moriebatur mundo, vivebat Christo, totus versabatur in caelo. Erat lucerna Christi super caedabrum posita, lucens omnibus, qui in domo Dei erant, interim apud se coram Deo humilis.

Matth. 5.

Cap. 7.

Multa futura
praedicat.
Multa eius
virtutes.

Nec deerat illi prophetiae spiritus. Multa enim, ut praedixerat, citò euenerunt: multa non longè post acciderunt. Semper animo Domini legem meditabatur, nec eo contentus, etiam opere exequabatur eam: factus iam victor animi, doctor charitatis, cultor castitatis, pauperum sustentator, mœrentium consolator, Clero spes inuicta solatii, populo indefessum leuamen, suis omnibus à facie inimici turris fortitudinis, iusti ad eò tenax, ut nec desperis nec aduersis adduci posset, ut ab eo desisteret. Nunquam ab eius ore Christus absuit, quem etiam animo perpetim, quicquid ageret, affixum habuit. Nunquam vel lectiois, vel orationis studio fatigabatur, nunquam misericordiae officijs & operibus satiabatur, ieiunijs & vigilijs semper addictus. Eius labia semper stillabāt dulcedinem, seruebant pacè & salutis remedia: semper Christum eius eloquia sonabant. Praecedentium patrum, ut diximus, exempla cupidissimè sectabatur, eorum memoriam legendo, audiendo, colloquendo, vel quippiam de eis componendo incredibili auiditate vsurpabat. Tecebat de illis hymnos & encomia, quae in eorum solennitatibus depromerentur. Et nè quis putet nos à vero aliena dicere, extat integrum beatissimi Martini Episcopi officium, ab ipso compositum. Illum enim praeter ceteris specialem sibi patronum delegerat, nihil dubitans eius se patrocinijs adiutum iri. Nullis unquam frangebatur aduersis casibus, nullis circumuentus est rugientis hostis insidijs: vndique firmissimo Dei praesidio communitus, non cuiusquam hostilia arma, non quocumque casus alperos reformidabat.

Cap. 8.

Visitans aliquandò creditum sibi gregem, in Frisiam profectus est, ut si qui illi pristini erroris emergerent frutices, eos spiritali vomere extirparet, doctrinaque dei credentium animos irrigaret. Occurrunt autem Dani, eiusque conatus impediunt. Sed ille tamen nihil mortis periculo absterritus, salutare eis adhortationes adhibet, ut repudiatis erroribus, complectantur veritatis viam. At illis obduratis animis in malitia persistentibus, mortemque ipsi minitantibus, anathematis in eos sententiam vibrauit. Tum verò diuina vltio cõfessim eos percussa est. Nam peste horrenda tanquam fulminis ictu percussi, omnes ferè extincti sunt. Nec unquam impuniti tulerunt, quoties Traiecti molestia eum affecere. Euestigio enim Dei iudicio plebs cõtebatur, ut per sepe testati sunt ex illis paucissimi, qui se viuos euasisse laetabantur.

Cap. 9.

Per id tempus Baldricus egregius adolefcens, Ricfridi Comitris filius, inter ceterum ad beatum virum venire solebat. Itaque quandoque praesente illo, vocauit ad se Nicogerum

SUI

90
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Dani eius
plexi anathemate,
peste percutiunt.

gerum presbyterum & Richardum militem, aitque ad illos spiritu prophetico: Adolefcens hic, quem cernitis, mihi in Epifcopatu fuccedet, & per eum Deus fedem hanc inflaurabit, Ecclefia res multum augebit, deftructa & diruta reparabit. Neque id femel atque iterum, fed crebro de illo adolefcente praedixit. Vera autem dixiffe eum, toto orbe teffe, res ipfa declarauit.

Baldrici f. bi fuccellu. ru praedicit.

Aliquando Miffam beatus vir celebrans, cum Apoftolus recitaretur, accitis ad fe Eliopho & Roguito presbyteris coenobij Embricenfis, ita ait: Equidem no diu poft hac victurus fum. Diligenter ergo honorem habetote huic iuueni Baldrico. Ego enim poft annos tres & menses fex hic e vita abiturus fum, & hic fine dubio obrinebit fedem meam. Illi his auditis, ftant attoniti, non mediocriter admirantes eius vaticinium. Non diu poft idem iuuenis eo tempore, quo folent facri conferri ordines, duos fua ditionis clericos Bennonem & Saxonem ad virum Dei adducit, orans vt facros ordines ab eius manibus accipiant. Cui vir sanctus, vt femper erat iucundo ore, fubridens, Noli, inquit, fili, fruflra me ad hanc rem inuitare. Tuum eft id, quod me rogas, praeflare. no enim meis, fed tuis, manibus ifti ordinabuntur: idque poft annos duos & menses fex. At Baldricus iuuenis animo confternatus, fundit lachrymas, omnia vel ruta timens, nec credens fore, quod vir sanctus aiebat. Cemens autem beatus Epifcopus non mediocriter eum difcruciari, blandè confolari eum coepit: Ne timeas, inquit, Baldrice, nec animus generofus ignauia frangatur. Res Ecclefia, quae nunc pauper & inops habetur, per te donis Dei innumeris locupletabitur, & rerum facies inopinato mutabitur. Tu ades Epifcopi, iam multis annis Traiecti Danorum vaftatione euerfas, priftinae dignitati reftitues. Haec aliaque id genus plura vir sanctus euentura praedixit, quae non fecus, atque ab illo dicta funt, vt iam ab omnibus cerni licet, poftea completa funt: ita vt verbis fruflra fidem ijs facere videamur, quae fuis quifque oculis vera probare potest.

Cap. 10.

Praedicit re. pus mortis fua.

Prophetia eius.

Cum a Rege inuitaretur, vt aliquid ei praeflaret officij, comiter respondere folebat: lultum eft, fublimioribus obedire poteftatibus: fed Epifcoporum non eife, fpecialibus implicari negocijs, in quorum castris milites Chrifti militant, quisnam ambigit: Debent illi fpiritualiter induiti armis Ecclefiafticis, pro Regis & populi falute, pace & ftabilitate cum fuis Dominum deprecari, continuis precibus animarum luera querere, non feftari terrena. Milites, militiae regiae cingulo praecinctos, beneficijque cumulatof, id praeflare par efi. Atque ita in fpecta lege perfectae libertatis, nec blanditijs dimoueri potuit a fententia, nec minis vllis, fi quae efferentur: foli Deo placere malens, quam hominibus.

Cap. 11.

Rom. 13.

Non debet Epifcopi fpecialibus fungi officijs.

Cum fic autem longe ante praefciret obitum fuum, dubitare nemo potest, quin ardenti lucerna preparauerit fe Domino, a nuptijs redeunti. Vigilauit plane, vt confeflum aperiret pulfanti: triticique menfuram Domini fui familiae tanto diligentius erogauit, quanto certius nouerat fe breui rationem illi redditurum. Nec formidabat mortem, cui mori lucrū, & viuere Chriftus erat. Ad pacis, concordiae, charitatisque ftudium, ita vt folitus erat, hortabatur fuos: feipsum vero pauperem fpiritu, meritis diuitem, a terrenis alienum, caelestibus familiarem, quantum humana finit imbecillitas, efficere conitebatur. Ieiunijs, pfa modiarum delicijs, elemofynis magna animi contentione mortem fuam communire curauit.

Cap. 12.

Luc. 12.

Ibidem.

Ad mortem vt fe praeparat.

Non efi hic pretereunda fublimis illa vifio, quam ipse fibi obtigiffe quibusdam e fuis indicauit. Cum aliquando grauiter decumberet, ita vt viuendi fper omnem abijceret, beatiffima Dei genitrix femperque, virgo Maria, fubfequentibus ipfam fanctis virginibus Tecla & Agne, cum multa luce ei apparuit, totum habitaculū splendore perfundens. At ille tanta vifione valde perterritus, loqui praetimore nihil potuit, & propemodum exanimatus efi. Tum vero porta falutis, Domina mundi, confolationis medicinam ei adhibens, omnemque, non modo timorem, fed etiam languorem depellens: Ne timeas, inquit, Rabode: certus eam te intueri, cui crebro fupplices offers preces. Non ego te mea dedignor confolari praefentia, qui in tuis ad Deum precibus, mei femper memoriam vfurpas. Noueris autem, nihil ex hoc morbo tibi imminere periculi: fed curatum te iri, nec tamen diu poftea in carne victurum. Securus efi tui: vigilare & operari ne ceffes, fed perge, vt coepifti. Sub his verbis repente splendor ille difparuit, fed permansit diu odor gratiffimus: morbus omnis plane ablatus efi. Haec cum ille clam quibusdam e fuis expo fuiffet, (neque enim, fe viuente, voluit cuiquam ea innotefcere) fimul etiam formam, habi-

Cap. 13.

Beatiffima virgo Maria ei apparuit.

Eccē quam fit falutiferum, crebro innocare Deiparam virginem.

RABODO
EPI
SCOPUS
TRAIECTEN
SIS

habitum, ornatum sanctissimæ matris Dei illis explicavit, addens, pulchritudinem eius neminem satis posse admirari: sanctas autem virgines Teclam & Agnen, tam ex vultu, quàm vestitu, potuisse dignosci.

Cap. 14.

Porro exactis triennij & sex mensum spatij, de quibus supra dictum est, in pago Trente febre correptus, ocyus iubet suos inde secū proficisci, nè febre inualecente, manere illic cogeretur. Hyeme enim non facile ex eo pago potest quispiam exire. Ille verò sciebat adesse iam tempus migrationis suæ. Etsi autem morbo eius omnes affligerentur, tamen morem illi gerentes, cœperunt iter habere ad Oceanum, ubi si sui permitterent, sepulturæ locum ille sibi delegerat. Paruum tum illic oratorium erat, ubi sæpè ille manere solebat, quòd amœno loco situm esset. Illic ergò pro voto rebus suis constitutis, non Dei famulatu defessus, non morbo fractus: sed vultu hilaris, mortem nihil metuens, quippè ad Christi conuiuium invitatus, corpore iam præmortuo, spiritu magis magisque viuificabatur. Nec quæ secebat labia, cum extremas duceret horas, mirumque in modum ita psalmos decantabat, ut ijs, qui aderant, lachrymarum imbres exprimeret. Planeque gaudere

Magna eius in extremis præcædi instantia.

ti similis, quòd lingua moueri potuit, & halitus relictus erat, inter psalmos idem dèdèrè repetebat Antiphonam illam, Ecce latè &c. quæ est prima in beati Martini Confessorum principis ab ipso compositis Responsorij. Nec dubiū erat inter vallatum beatissimis Angelicis spiritibus, nihil tenebrarum pertinuisset monstrari. Sed neque credimus longè abfuisse Martinum eximum præfulem, specialè patreronum eius, quem toties canora voce salutare videbatur. Tãdè mensè Nouembri ad extrema tendente, ipse quoquè diem clausit extremum, felicissimè migrans ad Dominum. Sanctum autem corpus mox feretro impositum, Clerus & populus omnis cum hymnis & psalmodijs in primis reuenter & honorificè Dauentriam perduxerunt. Cumque iam oppido appropinquarent, incolæ eius omnes mœstis animis obuiam processerunt: atque ita permixtis lugentium & psallentium vocibus, sacrum corpus in ecclesiam importatum, ea parte, quæ Septentrionem spectat, humatum est: spiritu exultante & perfructe gaudio Domini sui, cui in hac vita seruierat: Cui est honor, & potestas, & gloria per infinita secula, Amen.

Animã redit creatori

Sepelitur Dauentriæ

PASSIO SANCTI ANDREÆ APOSTOLI PER PRESBYTEROS ET DIACONOS ECCLESIA RVM

Achaïæ scripta. Habetur apud Aloysium. Nos capit a margini apposimus.

Novemb. 30. Cap. 1.

Si vnus & idè spiritus in Patre & Filio, ergò ab vtroque procedit.

Cap. 2. S. Andreas constanter se opponit Aegeæ proconsuli.

PASSIONEM sancti Apostoli Andreæ, quam oculis nostris vidimus, omnes presbyteri & diacones Ecclesiarum Achaïæ, scribimus vniuersis Ecclesijs, quæ sunt in Oriente, & Occidente, & Meridiano, & Septentrione, in Christi nomine constitutis: Pax vobis, & vniuersis, qui credunt vnum Deum in Trinitate perfectum, verum patrem ingenitum, verum filium vnigenitum, verum spiritum sanctum procedentem ex patre, in filio permanentem, ut ostendatur vnus spiritus esse in patre & filio: & hoc esse vnigenitum filium, quod est & ille, qui genuit. Hanc fidem didicimus à sancto Andrea, Apostolo Domini nostri Iesu Christi: cuius passionem, quam coram positi vidimus, prout possumus, explicamus.

Proconsul itaque Aegeas Patras ciuitatem ingressus, cœpit compellere credentes Christo ad sacrificia idolorum. Cui occurrens S. Andreas, dixit: Oportebat ut tu, qui iudex esse hominum comprobaris, iudicem tuum, qui est in cælo, cognosceres, & agnitum coleres, & colendo eum, qui verus Deus est, ab his, qui veri dii non sunt, animum reuocares. Cui Aegeas dixit: Tu es Andreas, qui destruis templa deorum, & suades hominibus supersticiosam illam sectam, quæ nupè detectam Romanis principes exterminari iusserunt? Andreas dixit: Romani principes nondum cognouerunt hoc, quòd pro salute hominum veniens Dei filius, docuerit ista idola non solum deos non esse, sed esse daemonia pessima, & inimica humano generi.